

Biblioteksplan för Växjö kommun

Dokumenttyp Styrande dokument	Dokumentnamn Biblioteksplan för Växjö kommun	Fastställd/Upprättad Kommunfullmäktige 2016-04-19 § 97	Senast ändrad 2016-04-19 Dnr KS/2016- 00248
Dokumentansvarig Kultur- och fritidsnämnden		Tidigare ändringar Kommunfullmäktige 2007-08-21 § 167	Giltighetstid 5 år
Dokumentinformation Även reviderad av kulturnämnden 2012-11-21 § 55			

Växjö kommuns

Biblioteksplan

2007 – 2010, reviderad 2012 och 2015

Växjö kommuns biblioteksplan 2007-2010 med revidering 2012 och 2015

Växjö kommuns biblioteksplan 2007-2010 upprättades enligt Bibliotekslagen (SFS 1996:1596) med revidering (SFS 2004:1261) samt i enlighet med andra styrdokument för biblioteksområdet. Planen reviderades 2012 och en ny antogs av kulturnämnden 2012-11-21 § 55. Kultur- och fritidsnämnden gav 2015-03-25 § 49 förvaltningen uppdraget att tillsammans med utbildningsförvaltningen revidera planen igen. Beslut om revidering i utbildningsnämnden 2015-04-08 § 82.

Planen är reviderad av nedanstående arbetsgrupp:

Kultur- och fritidsnämnden:

Anna-Karin Axelsson, bibliotekschef
Elisabet Bernander, bibliotekarie
Lillo-Ann Ericsson, bibliotekarie

Utbildningsnämnden:

Rebecca Borg, skolbibliotekssamordnare
Eric Haraldsson, skolbibliotekssamordnare

Växjö kommuns biblioteksplan 2007-2010 med revidering 2015 gäller i fem år.

Ur Bibliotekslagen:

SFS 2013:801

”Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.” (2 §)

”Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning.” (7-8 §)

”Kommuner och landsting ska anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet.” (17 §)

Ur Skollagen:

SFS 2010:800 2 kap 36 §

”Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.”

Växjös kommunala biblioteksplan har som övergripande vision att den samlade biblioteksverksamheten ska präglas av

- Hög kvalitet och full tillgänglighet
- En verksamhet i ständig utveckling
- Samverkan och dialog med medborgare och aktörer

Utveckling ska ske på följande områden:

- Biblioteken som samlad resurs
- Jämlikhet och mångfald
- Läsförståelse och läslust
- Biblioteket som demokratisk rättighet
- Tillgänglighet

Prioriterade grupper är barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och de nationella minoriteterna.

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	5
2. Inledning.....	6
2.1 Bakgrund.....	6
2.2 Verksamhetsbeskrivning.....	6
3. Mål-och styrdokument.....	8
3.1 Bibliotekslagen, skollagen och andra övergripande styrdokument.....	8
3.2 Förordningar och läroplaner.....	9
3.3 Lokala styrdokument.....	9
4. Vision.....	10
5. Utvecklingsområden.....	10
5.1 Biblioteken som samlad resurs.....	11
5.2 Jämlikhet och mångfald.....	11
5.3 Läslust och läsförståelse.....	11
5.4 Biblioteken som demokratisk rättighet.....	11
5.5 Tillgänglighet.....	12

Bilagor

1. Förvaltningsövergripande läsfrämjandeplan för arbete med barn och ungdomar i Växjö kommun 2015-2020
2. Bibliotekslagen

1. Sammanfattning

Syftet med Växjö kommuns biblioteksplan 2015 (reviderad upplaga) är att, mot bakgrund av bibliotekslagen och skollagen, utveckla en samsyn på kommunens samlade biblioteksresurser för att ge en god biblioteksservice till alla kommuninvånare. Planen syftar även till att utveckla en sammanhållen biblioteksverksamhet som kan tillgodose medborgarnas behov under livets alla faser. Särskild uppmärksamhet ägnas åt barn och ungdomar under både skoltid och fritid. De nationella minoriteterna och personer med annan etnisk bakgrund än svensk samt personer med funktionsnedsättning utgör prioriterade målgrupper.

Den övergripande visionen för biblioteksplanen är att Växjös samlade biblioteksverksamhet når alla medborgare i kommunen oavsett ålder, könsidentitet, utbildning, ursprung eller funktionsmöjligheter och präglas av:

- Hög kvalitet och full tillgänglighet
- En verksamhet i ständig utveckling
- Samverkan och dialog med medborgare och aktörer

I visionen spelar biblioteken en viktig roll som demokratiskt forum, kreativ lärmiljö och kulturell mötesplats i såväl digital som fysisk form. För att uppnå visionen ska biblioteksorganisationerna inom kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnden gemensamt, respektive var och en för sig, driva utvecklingsprojekt inom nedanstående fem områden:

- **Biblioteken som samlad resurs.** Genom nytänkande, samverkan och effektivisering ska berörda nämnder utveckla verksamheterna utifrån sina olika uppdrag för att ge alla kommuninvånare god biblioteksservice oavsett kommunal huvudman.
- **Jämlikhet och mångfald** med betoning på etnicitet, funktionsnedsättning och genus. Området ska utvecklas i samverkan med myndigheter, intresseorganisationer och andra aktörer.
- **Läslust och läsförståelse.** Att läsa och skriva utvecklar språket och ger oss tillgång till sinnliga upplevelser oavsett om vi läser tryckta eller digitala medier. Med utgångspunkt från litteraturens avgörande betydelse för språkutveckling och identitetsskapande ges utrymme för nytänkande och kreativitet. Särskild uppmärksamhet ges åt barn och unga.
- **Biblioteken som demokratisk rättighet.** Biblioteken gör det möjligt för den lärande människan att utvecklas till en fungerande samhällsmedborgare. Utbudet av medier och tjänster präglas av allsidighet och kvalitet och biblioteken verkar för att öka kunskapen om informationsteknik.
- **Tillgänglighet** handlar både om att skapa välkomnande lokaler och att erbjuda digitala arenor för alla målgrupper.

Växjö kommuns biblioteksplan 2007 – 2010 (reviderad 2012). Revideringen 2015 gäller i fem år.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Den nya bibliotekslagen SFS 2013:801 ger kommunerna i uppdrag att upprätta samlade Biblioteksplaner för den kommunala biblioteksverksamheten.

På uppdrag av kulturnämnden § 34/2006 arbetade kultur- och fritidsförvaltningen i samråd med skol- och barnomsorgsförvaltningen och gymnasieförvaltningen fram en samlad biblioteksplan för Växjö kommun. Planen antogs av kommunfullmäktige i 2007 § 167 och reviderades 2012 mot bakgrund av skollagens, 2010:800, införande och förändringar i läroplanerna Lgr 11 och Gy 11 samt delvis nya uppdrag för dåvarande Länsbibliotek Sydost. Föreliggande biblioteksplan har reviderats mot bakgrund av bibliotekslagens, 2013:801, införande.

2.2 Verksamhetsbeskrivning

Bibliotekssystemet i landet bildar en organisatorisk helhet. I varje län finns en regional biblioteksfunktion med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet för länets folkbibliotek. För Växjö bibliotek är det Biblioteksutveckling Blekinge Kronoberg som har denna funktion.

För att ytterligare stärka tillgången till media finns en lånecentral i Umeå sammanslagen med Sveriges Depåbibliotek.

Internationella biblioteket är en lånecentral som förutom böcker på ett hundratal olika språk också fungerar som resurs för utveckling av de mångspråkiga biblioteken. Biblioteket tar också fram mångspråkigt informationsmaterial i samarbete med biblioteken ute i landet.

Myndigheten för tillgängliga medier, MTM, har till uppdrag att vara ett nationellt kunskapscentrum för tillgängliga medier och säkerställer att anpassade medier framställs och sedan lånas ut via kommunbiblioteket.

Växjö kommun ansvarar för folk- och skolbiblioteksverksamheten genom kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnden. Förvaltningsövergripande biblioteksamverkan sker genom bland annat gemensamt datorbaserat katalog- och utlåningssystem, nätverkssamverkan för barn och ungdom samt genom integrerade bibliotek och gemensam upphandling av vissa tjänster.

I Växjö finns dessutom Universitetsbiblioteket vars huvudsakliga uppgift är att ge stöd till studenter och forskare men som också är tillgängligt för allmänheten. Samverkan mellan de kommunala biblioteken och universitetsbiblioteket är etablerad.

Kultur- och fritidsnämnden

Växjö bibliotek är kommunens folkbibliotek och består av Växjö stadsbibliotek och 8 filialer med ett samlat öppethållande för allmänheten om totalt 197 timmar/vecka. Under terminstid tillkommer ett öppethållande om cirka 33 timmar/vecka. På vissa orter finns därtill utlämningsställen med möjlighet att hämta beställda böcker. Av filialbiblioteken är 6 lokal- och verksamhetsmässigt integrerade med skolan. Interaktiva tjänster gör biblioteket tillgängligt 24 timmar per dygn. Cirka 1 100 personer besöker biblioteken varje öppet-dag och de virtuella

besöken är cirka 700 per dag utslaget på alla årets dagar. Kultur- och fritidsnämnden prioriterar särskilt målgruppen barn och ungdomar.

Biblioteksorganisationen omfattar totalt motsvarande 47,5 heltidstjänster. Antalet utlånade medier uppgår till drygt 630 000 per år. Antalet lån är 7,3 per invånare medan motsvarande siffra för riket i stort ligger på 7,9.

Verksamhetsidén är att biblioteket ska vara en arena där alla medborgare, oavsett ålder, könsidentitet, utbildning, funktionsmöjligheter och etnicitet, har tillgång till information, kunskap och kulturupplevelser.

Växjö bibliotek är den mest besökta offentliga mötesplatsen i kommunen med ett varumärke som kännetecknas av kvalitetstänkande, öppenhet och samverkan. Ett brett mediebestånd med både spets och djup finns tillgängligt i såväl traditionell som anpassad form. Interaktiva tjänster utgör en väsentlig del av utbudet och ökar bibliotekets tillgänglighet för allmänheten.

Programverksamhet och utställningar liksom café och andra medaktörer förstärker bibliotekets roll som mötesplats.

Ett omfattande metodutvecklingsprojekt, Framtidens bibliotek, utarbetar nya arbetsformer tillsammans med låntagare, personal och politiker i syfte att Växjö stadsbibliotek ska bli Sveriges bästa bibliotek. Projektet pågår under två år och har ett tydligt medborgarperspektiv.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden ansvarar för den samlade skolbiblioteksverksamheten inom grundskolan och gymnasieskolan och ger ett förvaltningsövergripande stöd i skolbiblioteksfrågor till samtliga kommunala skolor. Skolbiblioteksverksamheten är en pedagogisk resurs i skolans undervisning för att öka måluppfyllelsen. Dessa skolbibliotek är också en mötesplats för kommunikation, informationskompetens, upplevelser och lärande. Skolbiblioteken är kreativa lärmiljöer där motivation att lära och lust att uttrycka sig främjas och ska erbjuda ett brett och mångfacetterat mediebestånd riktat till skolans elever och personal. I det kommunövergripande arbetet riktas konsultativa och strategiska insatser mot glesbygdsskolor och förskolor.

3. Mål-och styrdokument

3.1 Bibliotekslagen, skollagen och andra övergripande styrdokument

Det övergripande styrdokumentet i biblioteksplanarbetet utgörs av bibliotekslagen (SFS 2013:801) och skollagen (2010:800). Bibliotekslagen fastslår bland annat att varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. För att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

Skollagen fastslår att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Övergripande säger bibliotekslagen att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska

Folkbibliotekens prioriteringar gäller läsfrämjande och tillgång till litteratur. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Vidare ska folkbiblioteken verka för att öka kunskapen om informationsteknik för lärande och kunskapsinhämtning.

Kungliga biblioteket är tillsammans med läns- och regionbibliotek tillsynsmyndighet och ska se till att lagen följs, bland annat genom att de följer upp hur kommunernas planer utformats och hur de används.

I **Unescos folkbiblioteksmanifest** (1994/2006) slås fast att folkbiblioteken ska vara till för alla oavsett ålder, kön, ras, religion, nationalitet, språk, samhällsklass, funktionsnedsättning eller sjukdom. Frihet, välfärd, samhällelig och personlig utveckling är grundläggande mänskliga värden som förverkligas genom välinformerade medborgare med möjlighet att utöva demokratiska rättigheter. Folkbiblioteket utgör på detta sätt ett lokalt kunskapscentrum som ger medborgarna förutsättningar för livslångt lärande, självständigt ställningstagande och kulturell utveckling.

I **Unescorådets skolbiblioteksmanifest** (1999/2006) slås fast att skolbiblioteket är en del av utbildningsväsendet. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för utbildning och kultur, för att främja läs- och skrivkunnigheten och förmågan att söka information. Skolbibliotekets grundläggande uppgifter omfattar bland annat följande:

1. att stödja och främja utvecklingsmål som anges i skolans målsättning och läroplaner
2. att främja elevernas läslust och lust att lära samt att lära dem bli biblioteksanvändare
3. att erbjuda möjligheter att skapa och använda information som en väg till kunskap, förståelse, fantasi och glädje
4. att ge eleverna träning att värdera och använda information, oavsett form, samt att ge dem insikt och förståelse för olika kommunikationsformer.

3.2 Förordningar och läroplaner

I 2 kap. 36 § skollagen, som började tillämpas 1 juli 2011, står det att eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Skolinspektionen förtydligar innebörden av ordet tillgång med att

- Eleverna har tillgång till ett skolbibliotek i den egna skolenhetens lokaler eller på rimligt avstånd från skolan som gör det möjligt att kontinuerligt använda biblioteket som en del av elevernas utbildning för att bidra till att nå målen för denna.
- Biblioteket omfattar böcker, facklitteratur och skönlitteratur, informationsteknik och andra medier.
- Biblioteket är anpassat till elevernas behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

I läroplan för grundskolan (Lgr11) samt gymnasieskolan (Gy11) framkommer genomgående att elever ska få möjlighet att utveckla sina färdigheter att:

- läsa och analysera skönlitteratur och andra texter för olika syften
- använda sig av strategier för att tolka, reflektera och återberätta olika typer av texter
- söka information från olika källor samt utforska, analysera, kritiskt granska, tolka och värdera källor, information och val.

I läroplanerna framhålls att rektor har ett särskilt ansvar för att arbetsmiljön i skolan utformas så att eleverna får tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, bl a bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel. (Lgr11, s.18 samt Gy 11, s.15)

3.3 Lokala styrdokument

I ett tidigare kulturpolitiskt program (KF § 201/2009) slås fast att kommunens kulturpolitik syftar till att skapa en samhällsmiljö som ger alla kommuninvånare ett rikt och meningsfullt liv. Detta kan göras genom att utveckla folkbiblioteken till levande mötesplatser, stärka bibliotekens roll som demokratiskt forum och skapa ett lockande programutbud.

Också i Kultur- och fritidsnämndens mål för 2015-2017 tar man upp bibliotekens betydelse som demokratiskt forum och att Växjö's attraktivitet ska ökas genom att man utvecklar och stärker kulturella mötesplatser. Dessutom slås fast att verksamheten vid skolbibliotek och folkbibliotek ska renodlas för att uppnå högre kvalitet på respektive område.

Genom en innovativ och kreativ kulturpolitik är visionen att Växjö ska vara en av landets bästa kommuner att leva och verka i.

Utbildningsnämnden har beslutat följande mål för kommunens skolor: "Målet för de kommunala skolbiblioteken är att vara en aktiv del i alla elevers lärandeprocesser." Skolbiblioteken ska användas kontinuerligt som en del av elevernas utbildning och bidra till elevernas måluppfyllelse.

De kommunala skolbiblioteken ska verka för elevernas

- nyfikenhet och kreativitet.
- lust att läsa.
- lust till livslångt lärande.
- förmåga att söka och kritiskt granska information.

4. Vision

Biblioteken spelar en viktig roll som demokratiskt forum och som kulturell mötesplats i digital såväl som fysisk form. Den övergripande visionen för Växjö kommuns biblioteksplan 2015 är följande:

Växjös samlade biblioteksverksamhet når alla medborgare i kommunen oavsett ålder, könsidentitet, utbildning, funktionsmöjligheter eller etnisk bakgrund och präglas av

- Hög kvalitet, full tillgänglighet och nöjda användare
- En verksamhet i ständig utveckling
- Samverkan och dialog med medborgare och aktörer

5. Utvecklingsområden

För att uppnå visionen ska biblioteksorganisationerna inom kultur- och fritidsnämnden och utbildningsnämnden under planperioden utveckla en samsyn på kommunens samlade biblioteksresurser för att på så sätt ge en god biblioteksservice till alla kommuninvånare. Utvecklingsarbetet ska drivas utifrån gällande lagstiftning och styrdokument.

5.1 Biblioteken som samlad resurs

Folk- och skolbibliotekens verksamhet ryms inom kultur- och fritidsnämndens och utbildningsnämndens ansvarsområden. Biblioteken har olika uppdrag men utvecklar en sammanhållen biblioteksverksamhet som tillgodoser medborgarnas behov under livets alla faser. Folk- och skolbiblioteken renodlas utifrån sina olika uppdrag men samverkar också i nätverk som syftar till gemensam kompetensutveckling, utbyte av erfarenheter och att utarbeta och finslipa nya metoder för läsfrämjande arbete. Till biblioteksplanen bifogas en förvaltningsövergripande läsfrämjandeplan (Bilaga 1).

5.2 Jämlikhet och mångfald

Folkbiblioteken är en mötesplats för alla medborgare. Ett framgångsrikt arbete med mångfaldsfrågor förutsätter aktivt nätverksbyggande med företrädare för organisationer och grupper inom utvecklingsområdet. Kompetensutvecklande insatser vad gäller bemötande och värdegrundsfrågor pågår ständigt i biblioteksverksamheten.

Mot bakgrund av att drygt 21 % av Växjös befolkning har annan bakgrund än svensk, görs särskilda insatser i form av inköp av medier på såväl andra språk som på lättläst svenska. Personer med funktionsnedsättning ges god tillgång till medier i anpassad form samt erbjuds tekniska hjälpmedel och lösningar utifrån deras olika behov och förutsättningar.

5.3 Läslust och läsförståelse

Att läsa och skriva utvecklar språket och ger oss tillgång till sinnliga upplevelser. Läsnings betydelse för språkutveckling och identitetsskapande är fundamental.

Tryckta medier kompletteras idag av ett stort och brett utbud av digitala varianter och det finns många olika sätt att läsa och söka information. Pedagoger, bibliotekarier och andra yrkesgrupper vägleder, handleder och inspirerar både barn, ungdomar och vuxna till läsning.

Särskild uppmärksamhet ges åt barn och unga under skoltid och fritid där barnens viktiga vuxna spelar en oerhört stor roll för att väcka nyfikenhet och läslust. Utifrån sina olika uppdrag fokuserar folkbiblioteken på barnens fria tid och skolbiblioteken på verksamheten under skoldagen. I båda fallen ges stort utrymme för utveckling av nytänkande och kreativa stimulansåtgärder.

5.4 Biblioteken som demokratisk rättighet

Biblioteken gör det möjligt för den lärande människan att utvecklas till en fungerande samhällsmedborgare. Biblioteken genomför ett omfattande utvecklingsarbete av sin verksamhet utifrån en medveten omvärldsanalys och ett tydligt medborgarperspektiv. På detta sätt stärker biblioteket sin roll som demokratiskt forum där besökaren har möjlighet att delta i samtal, debatter och föreläsningar. Att få uttrycka sig fritt knyter an till folkbibliotekets grundläggande uppgift att verka för det demokratiska samhällets utveckling.

Utbudet av medier och tjänster präglas av allsidighet och kvalitet. Olika sorters medier och nya sätt att läsa kräver ett nytt förhållningssätt och en ny kompetens.

För att främja det digitala innanförskapet i samhället verkar biblioteket för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning och delaktighet i kulturlivet och i samhället i stort. Medskapande verksamhet som till exempel maker space testas och utvecklas. Till sådan verksamhet krävs också ny kompetens till biblioteken.

Stadsbibliotekets äldre samlingar, Stiftsbiblioteket, är en unik del av biblioteket och också en del av kommunens kulturarv. Samlingarna skapar perspektiv på nutid och framtid och för att tillgängliggöra dem för fler digitaliseras delar av dem.

5.5 Tillgänglighet

För att alla medborgare ska ha tillgång till bibliotek, är frågor om lokalernas utformning, fungerande teknik, öppettider och bemötande centrala. Lokalerna är välkomnande och kreativa miljöer som inspirerar till lärande och skapande. De lockar till besök trots att allt fler av bibliotekets tjänster är möjliga att nå via nätets 24-timmarstillgänglighet.

Bilaga 1 - Förvaltningsövergripande läsfrämjandeplan för arbete med barn och ungdomar i Växjö kommun 2015-2020

1. Syfte

Syftet med läsfrämjandeplanen är att ge riktlinjer för folk- och skolbibliotekens uppdrag kring barns och ungdomars läsning. Verksamheten, som riktar sig till barn och ungdomar 0-20 år skall präglas av nytänkande, samarbete och utveckling, där vi kontinuerligt utvärderar och funderar över varför vi gör som vi gör och om det är bästa sättet att göra saker på.

Enligt bibliotekslagen ska bibliotek fokusera särskilt på dels barn och ungdomar (8 §) dels personer med annat modersmål än svenska (5 §) samt personer med funktionsnedsättning (4§) Det är därför viktigt att våra läsfrämjande aktiviteter är inkluderande och tillgängliga för så många som möjligt, oavsett förutsättningar.

Detta har konkretiserats genom följande tre fokusområden för bibliotekens läsfrämjande arbete för barn och ungdomar.

1.1 Nyfikenhet

Nyfikenhet är det upplevda behovet av att vilja veta mer om något och är en förutsättning för såväl läslust som läsförståelse. Bibliotekens arbete består här i att dels fylla informationsbehoven och dels att förmedla strategier och kunskaper för hur man på egen hand kan ta reda på mer, hur man vet om man kan lita på informationen man hittar samt hur man kan förhålla sig till och använda sig av informationen.

1.2 Läslust

Med läslust avses det spontana och kontinuerliga läsandet för nöjes skull. Helt enkelt att det är viktigt att läsa. Att genom historier och berättelser få tillgång till nya världar och kittlande upplevelser för både vana och ovana läsare.

1.3 Läsförståelse

Om läslust är att läsa så är läsförståelse hur läsa. Det är arbetet med att förstå en text på djupet, vad den vill säga på, mellan och bortom raderna, det är att avslöja textens budskap och att välja rätt sätt att läsa beroende på text och syftet med läsningen.

2. Mål

Målet för den läsfrämjande verksamheten på biblioteken i Växjö kommun är att alla barn och ungdomar ska ges förutsättningar att utveckla sin nyfikenhet, läslust och läsförståelse. För att göra detta behövs aktiviteter för och insatser mot följande tre målgrupper.

- Barn och ungdomar
- Barns och ungdomars vuxna
- Bibliotekarier

Arbetet mot läsfrämjandeplanens mål utvärderas årligen. Exempel på aktiviteter som svarar mot dessa mål, se s. 3.

3. Utvecklingsområden

För att kunna uppfylla ovanstående mål kring det läsfrämjande arbetet mot kommunens barn och ungdomar krävs ett utvecklingsarbete där fyra områden skall beaktas särskilt noga.

3.1. Förvaltningsövergripande samverkan

Förvaltningsövergripande samverkan mellan Kultur- och fritidsförvaltningen och Utbildningsförvaltningen är en förutsättning för helhetssyn och en väl fungerande verksamhet. För att underlätta denna samverkan finns det ett antal nätverksgrupper med personal från skolbibliotek, filialbibliotek och stadsbibliotek. Dessa grupper arbetar för vår gemensamma målgrupp: barn och ungdomar i Växjö kommun. Dessa nätverksgrupper ska fungera som en plattform för att prova nya läsfrämjande arbetssätt. Gruppernas sammansättning och inriktning varierar från år till år för att främja utveckling.

Inköpsstöd från Kulturrådet söks gemensamt av de båda förvaltningarna.

3.2 Likvärdighet

I enlighet med Bibliotekslagen (4§ 5§ 8§) har utvecklingsarbetet gällande likvärdighet fokus på följande tre perspektiv

- Geografisk spridning - Ett likvärdigt utbud av aktiviteter ska finnas tillgängliga oavsett var i kommunen man bor.
- Funktionsnedsättningar - Genom ett inkluderande arbete där barn och unga kan delta oavsett förutsättningar.
- Annat modersmål än svenska - Arbetet ska främja aktiviteter som går att medverka i oavsett modersmål, samt aktiviteter speciellt inriktade på grupper med andra modersmål än svenska.

3.3 Ifrågasättande

Den läsfrämjande verksamheten i Växjö kommun ska präglas av att personalen ständigt utvärderar sitt arbetssätt och söker nya vägar för att nå målen. Nya idéer ska uppmuntras.

3.4 Förmedling och kommunikation

Biblioteken ska arbeta aktivt för att sprida kunskap och information om den läsfrämjande verksamheten till såväl barn som vuxna. Detta görs genom uppbyggande av en läsfrämjandeportal. Portalen ska fungera som en plattform för att visa kreativitet (böcker, texter, konst, annat) av och för barn och ungdomar i kommunen

På Växjö stadsbibliotek ska det finnas möjlighet för barn att visa upp det de har skapat i utställningar. På stadsbiblioteket ska också finnas en plats där barnens egna böcker finns till utlån.

Förteckning över aktiviteter

Aktiviteter för barn- och ungdomar

Babysagostund för barn i åldern 5-11 månader

Rim- och ramsor för barn i åldern 1-2 år

Sagostund för barn i åldern 3-5 år

- Konkretisering med rekvisita (flerspråkiga barn)
- Boklek för inbjudna förskolebarn

Läseklubbar för äldre barn

- 6-7 år
- 8-10 år
- 11-13 år
- 13-15 år

Sommarboken, läs sju böcker på sommarlovet och få en bok

Författarbesök

Bokhyllhäng 9-13 år, prata böcker, läsa, pyssla

Textsamtal med fokus på lässtrategier

- Maker Space, spela, skapa, lär dig programmera
- Bokpoddar/litteraturkritik för och av elever
- Bokpresentationer i olika medier, t.ex. boktipsfilmer på Youtube
- Läslädje

Skrivarläger, skrivande och skrivövningar på lovet, med hjälp av bibliotekarie och författare

Aktiviteter för barnens vuxna

På BVC knyts kontakter med barnens vuxna genom 4-årsboken

Föräldragrupper på BVC

Föräldramöten på skolor

Bokpresentationer för pedagoger

Aktiviteter bibliotekarier emellan

Bokpresentationer för bibliotekarier

Bokcirkel för pedagoger

Bilaga 2 - Bibliotekslagen

SFS 2013:801

Tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen och de kommuner som inte ingår i ett landsting.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och

3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur. Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet SFS 2013:801

11 § Varje landsting och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande. Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.